

Mål C-260/22

Begäran om förhandsavgörande

Datum för ingivande:

19 april 2022

Domstol som begär förhandsavgörande:

Landgericht Erfurt (Tyskland)

Datum för beslutet att begära förhandsavgörande:

31 mars 2022

Klagande:

Seven.One Entertainment Group GmbH

Motpart:

Corint Media GmbH

Landgericht Erfurt

[utelämnas]

Beslut att begära förhandsavgörande

I målet

Seven.One Entertainment Group GmbH, [utelämnas] Unterföhring

- klagande -

[utelämnas] mot

Corint Media GmbH, [utelämnas] Berlin

- motpart -

[utelämnas]

avseende fullgörande av avtal

har tredje avdelningen för civilmål vid Landgericht Erfurt [utelämnas]

den 31 mars 2022 fattat följande

b e s l u t:

I.

Målet förklaras vilande.

II.

Följande frågor hänskjuts i enlighet med artikel 267 FEUF till Europeiska unionens domstol med begäran om förhandsavgörande:

1.

Ska direktiv 2001/29/EG tolkas så, att radio- och televisionsföretag är direkt och ursprungligen berättigade till den rimliga kompensation som i enlighet med artikel 5.2 b i direktiv 2001/29/EG föreskrivs inom ramen för det så kallade undantaget för privatkopiering?

2.

Får radio- och televisionsföretag, med hänsyn till deras rättigheter enligt artikel 2 e i direktiv 2001/29, uteslutas från den rätt till rimlig kompensation som de har enligt artikel 5.2 b i direktiv 2001/29/EG, på grund av att de även kan ha rätt till rimlig kompensation enligt artikel 5.2 b i direktiv 2001/29/EG i deras egenskap av filmproducenter?

3.

Om fråga 2 besvaras jakande:

Är det tillåtet att schablonmässigt utesluta radio- och televisionsföretag, trots att radio- och televisionsföretag, beroende på programutbudet, ibland endast i mycket liten omfattning, förvärvar filmproducenträttigheter (särskilt tv-sändningar med en hög andel program som licensierats av tredje part), och ibland överhuvudtaget inte förvärvar filmproducenträttigheter (särskilt företag som sänder radioprogram)?

Skäl:

A. Saken och bakgrunden i det nationella målet

1. Saken

Parterna i det nationella målet tvistar om motpartens, Corint Media GmbH (nedan kallat Corint Media), skyldighet att genomdriva krav med anledning av den så kallade privatkopieringsavgiften (Leermedienabgabe) enligt artikel 5.2 b i direktiv 2001/29/EG.

2. Bakgrunden

Corint Media är en upphovsrättsorganisation som förvaltar upphovsrätt och närstående rättigheter för privata radio- och televisionsföretag. Corint Media delar ut motsvarande intäkter till radio- och televisionsbolagen.

Klaganden, Seven.One Entertainment Group GmbH (nedan kallat Seven.One), är ett radio- och televisionsföretag som driver den privata reklamfinansierade tv-kanalen "[SAT.1 Gold]" och genomför sändningar i hela Tyskland.

Parterna har slutit ett förvaltningsavtal.

I avtalet regleras Corint Medias exklusiva utövande och utnyttjande av Seven.One:s upphovsrätt och närstående rättigheter till kanalen "[SAT.1 Gold]".

Corint Media ska dela ut motsvarande intäkter till Seven.One.

Intäkterna är ett viktigt bidrag till refinansieringen av de sändningar som radio- och televisionsföretagen producerar.

Förvaltningsavtalet avser också indrivning av den så kallade privatkopieringsavgiften.

Den så kallade privatkopieringsavgiften är en avgift som föreskrivs i den nationella upphovsrättslagstiftningen och som ska kompensera de förluster som drabbar rättsinnehavarna genom det så kallade undantaget för privatkopiering.

Seven.One berörs i hög grad av privatkopiering, bland annat genom att dess sändningar spelas in med hjälp av videoinspelning (online).

Företaget kräver att Corint Media ska driva in privatkopieringsavgiften enligt avtalet och dela ut motsvarande intäkter.

Corint Media kan för närvarande inte uppfylla detta krav med stöd av den tyska upphovsrättslagen.

Seven.One är för närvarande utesluten från privatkopieringsavgiften enligt den nationella upphovsrättslagstiftningen.

3. Tillämplig nationell rätt

a) Beskrivning av den nationella rätten

I den nationella upphovsrättslagstiftningen föreskrivs ett så kallat undantag för privatkopiering.

Denna bestämmelse begränsar rättsinnehavarnas rätt till mångfaldigande genom att den tillåter mångfaldigande utan samtycke för privat eller eget bruk av ett upphovsrättsskyddat verk.

I gengäld har de rättsinnehavare som berörs av undantaget för privatkopiering rätt till kompensation enligt den nationella upphovsrättslagstiftningen. Därmed ska rättsinnehavarna få kompensation för de förluster som de åsamkas genom inskränkningen av rätten till mångfaldigande.

Radio- och televisionsföretag har ensamrätt till mångfaldigande enligt nationell upphovsrättslagstiftning.

Undantaget för privatkopiering är uttryckligen tillämpligt på dessa enligt den nationella lagstiftaren.

Ändå utesluts radio- och televisionsföretag helt från rätten till kompensation enligt den nationella upphovsrättslagstiftningen.

b) Bestämmelsens ordalydelse

i) Privatkopiering

Undantaget för privatkopiering enligt 53 § punkt 1 Urheberrechtsgesetz (lagen om upphovsrätt) regleras i del 1 avsnitt 6 i samma lag. Bestämmelsen har följande lydelse:

”Det är tillåtet för en fysisk person att framställa enstaka exemplar för privat bruk på alla typer av medier, förutsatt att syftet varken direkt eller indirekt är kommersiellt och att det inte är uppenbart att originalet har framställts i strid med lag eller har gjorts tillgängligt för allmänheten. Vidare får en person som har rätt att själv framställa exemplar också låta en tredje man göra detta förutsatt att betalning inte utgår eller att mångfaldigandet sker på papper eller annat liknande medium med någon form av fotografisk teknik eller annan process med liknande resultat.”

ii) Rätt till kompensation

Den så kallade privatkopieringsavgiften som ska kompensera för undantaget för privatkopiering regleras i 54 § punkt 1 i lagen om upphovsrätt. Bestämmelsen har följande lydelse:

”Om det med hänsyn till verkets art kan förväntas ett tillåtet mångfaldigande enligt 53 § punkt 1 eller 2 eller enligt 60a–60f §, har verkets upphovsman rätt till rimlig kompensation från tillverkaren av anordningar och av lagringsmedier som är av en typ som ensam eller tillsammans med andra anordningar, lagringsmedier eller tillbehör används för sådant mångfaldigande.”

iii) Uteslutande av radio- och televisionsföretag

Bestämmelsen som föreskriver att undantaget för privatkopiering för radio- och televisionsföretagens sändningar ska tillämpas, men som samtidigt utesluter radio- och televisionsföretagen från den så kallade privatkopieringsavgiften finns i 87 § punkt 4 i lagen om upphovsrätt. Den har följande lydelse:

”10 § punkt 1 och bestämmelserna i del 1 avsnitt 6 med undantag av 47 § punkt 2 andra meningen och 54 § punkt 1 gäller i tillämpliga delar.”

B. Frågornas relevans

1. Tillämplig unionsrätt

a) Direktiv 2001/29/EG

Ett uteslutande av radio- och televisionsföretagen från rimlig kompensation enligt 87 § punkt 4 i upphovsrättslagen strider eventuellt mot artikel 5.2 b jämförd med artikel 2 e i direktiv 2001/29/EG.

I direktiv 2001/29/EG anges att en inskränkning av rätten till mångfaldigande genom en sådan nationell bestämmelse som bestämmelsen om undantag för privatkopiering endast är tillåten om de berörda rättsinnehavarna får rimlig kompensation.

i) Radio- och televisionsföretag som rättsinnehavare

Rimlig kompensation ska betalas till dem som har ensamrätt till mångfaldigande och berörs av undantaget för privatkopiering. Detta följer av EU-domstolens praxis enligt vilken rättsinnehavarna i egenskap av innehavare av ensamrätt till mångfaldigande har direkt eller ursprunglig rätt till rimlig kompensation med stöd av artikel 2 i direktiv 2001/29/EG (EU-domstolens dom av den 21 oktober 2010 i mål C-467/08, Padawan (REG 2010, s. I-10098), dom av den 16 juni 2011 i mål C-462/09 (REG 2011, s. I-5349), och dom av den 9 juni 2016 i mål C-470/14, EGEDA, EuZW 2016, s. 670 punkt 21).

Radio- och televisionsföretag har enligt artikel 2 e i direktiv 2001/29/EG ensamrätt till mångfaldigande. Även enligt den nationella upphovsrättslagstiftningen har radio- och televisionsföretag ensamrätt till mångfaldigande.

Deras rätt till mångfaldigande inskränks genom 87 § punkt 4 och 53 § punkt 1 i lagen om upphovsrätt genom det undantag för privatkopiering som föreskrivs i den nationella rätten.

ii) Den nationella bestämmelsen uppfyller inte skyldigheten att uppnå ett visst resultat

I artikel 5.2 b i direktiv 2001/29/EG föreskrivs inte någon inskränkning av den rimliga kompensationen till nackdel för enskilda rättsinnehavare. Genom artikel 5.2 b i direktiv 2001/29/EG åläggs de nationella lagstiftarna i stället en skyldighet att uppnå ett visst resultat, enligt vilken ett undantag för privatkopiering endast får föreskrivas i den nationella upphovsrättslagstiftningen, om alla berörda rättsinnehavare får rimlig kompensation (EU-domstolens dom av den 9 juni 2016 i mål C-470/14, EGEDA, EuZW 2016, s. 670, punkt 21).

När det gäller den omtvistade bestämmelsen råder det tvivel om att den uppfyller den skyldighet att uppnå ett visst resultat, som följer av artikel 5.2 b i direktiv 2001/29/EG.

iii) Uteslutandet av radio- och televisionsföretagen från rimlig kompensation är inte berättigat

Det verkar inte finnas något som berättigar att radio- och televisionsföretagen utesluts från rimlig kompensation.

Inskränkningen av den rimliga ersättningen till nackdel för radio- och televisionsföretagen kan enligt EU-domstolens praxis inte motiveras med stöd av skäl 35 i direktiv 2001/29/EG.

Skäl 35 motiverar visserligen att enskilda användares enstaka individuella användning kan undantas från rimlig kompensation (EU-domstolens dom av den 21 oktober 2010 i mål C-467/08, Padawan (REG 2010, s. I-10098).

Skäl 35 tillåter emellertid enbart undantag från rimlig kompensation i fråga om användning vid enstaka och individuella tillfällen. En möjlighet att inskränka rätten till kompensation till nackdel för vissa rättsinnehavare eller grupper av rättsinnehavare följer inte av detta.

Den omständigheten att radio- och televisionsföretag eventuellt kan ha rätt till rimlig kompensation i egenskap av filmproducenter motiverar slutligen inte heller detta.

Enligt artikel 2 i direktiv 2001/29/EG kan tv-sändare i egenskap av filmproducenter ha ensamrätt till mångfaldigande när det gäller så kallade egna produktioner, det vill tv-sändningar som de själva har producerat.

Av detta följer emellertid inte att radio- och televisionsföretag inte har rätt till rimlig kompensation med hänsyn till deras rätt till mångfaldigande

(EU-domstolens dom av den 9 februari 2012 i mål C-277/10, Luksan, EuZW 2012, s. 230, punkt 91 och följande punkter).

Det råder således tvivel om huruvida uteslutandet av radio- och televisionsföretagen från rimlig kompensation är berättigat enligt unionsrätten.

b) Likabehandlingsprincipen

Uteslutandet med stöd av upphovsrättslagstiftningen av radio- och televisionsföretagen från rimlig kompensation kan ifrågasättas också mot bakgrund av den unionsrättsliga likabehandlingsprincipen enligt artikel 20 i stadgan om de grundläggande rättigheterna.

Den unionsrättsliga likabehandlingsprincipen förbjuder särbehandling som inte är objektivt motiverad.

Radio- och televisionsföretag diskrimineras jämfört med – samtliga – andra rättsinnehavare. De utesluts från rimlig kompensation genom den nationella upphovsrättslagstiftningen, trots att deras rätt till mångfaldigande inskränks genom undantaget för privatkopiering.

Alla andra rättsinnehavare får rimlig kompensation för att deras rätt till mångfaldigande inskränks genom det så kallade undantaget för privatkopiering.

De omfattas inte av något sådant uteslutande enligt nationell upphovsrättslagstiftning.

Detta strider eventuellt mot den unionsrättsliga likabehandlingsprincipen.

c) Medie- och radioutsändningsfriheten

Det uteslutande som föreskrivs i den nationella upphovsrättslagstiftningen av radio- och televisionsföretagen från rimlig kompensation inskränker av samma skäl eventuellt radioutsändningsfriheten (artikel 11 i stadgan om de grundläggande rättigheterna).

2. Behovet av en tolkning av unionsrätten

Den relevanta unionsrätten (punkt 1 ovan) har hittills inte tolkats när det gäller frågan huruvida den utgör hinder för en nationell bestämmelse som, när den undantar radio- och televisionsföretagen, schablonmässigt undantar en hel grupp av rättsinnehavare från rimlig kompensation.

a) Behovet av en tolkning vad gäller fråga 1

EU-domstolen har slagit fast att rättsinnehavarna enligt artikel 2 i direktiv 2001/29/EG har direkt och ursprunglig rätt till rimlig kompensation med stöd av artikel 5.2 b i direktiv 2001/29/EG.

I detta avgörande preciseras emellertid inte huruvida den nationella lagstiftaren får tolka unionsrätten så, att rätten till mångfaldigande inte berör själva kärnan i en rättsinnehavares närstående rättighet enligt artikel 2 i direktiv 2001/29/[EG], varför ett uteslutande från rimlig kompensation ska anses vara berättigat. Mot denna bakgrund behövs [en] tolkning av unionsrätten.

b) Behovet av [en tolkning] vad gäller fråga 2

Det behövs en tolkning av unionsrätten även vad gäller fråga 2 [utelämnas].

EU-domstolen har slagit fast att varje rättsinnehavare, vid en inskränkning genom undantaget för privatkopiering, har rätt till rimlig kompensation i samband med ett verk som flera rättsinnehavare har rätt att mångfaldiga (EU-domstolens dom av den 9 februari 2012 i mål C-277/10, Luksan, EuZW 2012, s. 230, punkt 91 och följande punkter).

Domstolens avgörande klargör emellertid inte frågan huruvida ett schablonmässigt uteslutande av radio- och televisionsföretagen från rimlig kompensation kan motiveras med att de under vissa omständigheter också kan ha rätt till rimlig kompensation i egenskap av filmproducenter. Det behövs således en tolkning av unionsrätten i detta avseende.

c) Behovet av en tolkning vad gäller fråga 3

Det behövs slutligen en tolkning av unionsrätten även vad gäller fråga 3.

Om fråga 2 besvaras jakande har radio- och televisionsföretag nämligen bara rätt att ta del av den rimliga kompensationen om de agerar i egenskap av filmproducenter.

Många av de privata radio- och televisionsföretagens tv-sändningar består emellertid huvudsakligen av beställningsproduktioner som har producerats av ett utomstående produktionsbolag och av licensierade produktioner som radio- och televisionsföretagen köper in av utomstående filmproducenter. Enligt nationell rätt har produktionsbolagen i egenskap av uppdragstagare i normala fall rättigheter i samband med beställningsproduktioner, och i samband med licensierade produktioner har licensgivaren rättigheter, varför radio- och televisionsföretagen inte, eller endast i liten omfattning, förvärvar filmproducenträttigheter för sitt programutbud. De får således ingen rimlig kompensation i egenskap av filmproducenter när det gäller större delen av deras programutbud.

Filmproducentens privatkopieringsavgift kan inte heller överlåtas till radio- och televisionsföretag enligt nationell rätt.

När det gäller radiosändningar är radio- och televisionsföretag i än mindre grad verksamma som filmproducenter och omfattas således inte av privatkopieringsavgiften.

[utelämnas]

EU-domstolen har hittills inte avgjort frågan huruvida det i ett sådant fall är berättigat att utesluta radio- och televisionsföretagen från rimlig kompensation på grund av att de omfattas i egenskap av filmproducenter. Det behövs således en tolkning av unionsrätten även i detta avseende. [utelämnas]

3. Huruvida svaret på tolkningsfrågorna har betydelse för utgången i det nationella målet

Rätten att begära förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF och den tolkning som har begärts från domstolen har betydelse för utgången i målet och är inte hypotetiska. De har ett nära och oupplösligt samband med det nationella målet och den konkreta situationen vid den hänskjutande domstolen (se EU-domstolens dom av den 27 februari 2018 i mål C-64/16, punkt 19 och följande punkter).

Om en sådan nationell bestämmelse som den som har beskrivits ovan är förenlig med unionsrätten, och särskilt med direktiv 2001/29/EG, måste Seven.One acceptera att det är uteslutet att förvaltningsavtalet fullgörs när det gäller den så kallade privatkopieringsavgiften. Talan i det nationella målet ska i så fall ogillas.

Om en sådan nationell bestämmelse som den som har beskrivits ovan inte är förenlig med unionsrätten, och särskilt inte med direktiv 2001/29/EG, kan Seven.One kräva att avtalet fullgörs när det gäller den så kallade privatkopieringsavgiften och att eventuella intäkter delas ut.

Talan i det nationella målet ska i så fall tas upp till prövning.

[utelämnas]